

עיין בקו"א.

כמ"ש בתיקונים (תי' יו"ד). שהן חיצוניות העולמות (עיין ע"ח ש"מ די"ד). הנבואה פ"ב (לעיין שם). שלא בכונה נבראים (עי' בכ"ז קו"א באגה"ק סל"ד ד"ה למ"ש בשה"י צ"צ). וכל המלאכים הם בעלי חומר וצורה (להעיר מע"ח ש"נ פ"ח לא כל המלאכים כו'. ההמשך פה: שלא תאמר שמ"ש הרח"ו בלא כונה כו' היינו בלא כונה

פרק מ אך כל זמן שלא חזר ולמד דבר זה לשמה אין לימודו עולה אפי' בי"ס המאירות בעולם היצירה והעשייה כי הספירות הן בחי' אלהות ובהן מתלבש ומתייחד אור א"ס ב"ה ממש ובלא דחילו ורחימו לא יכלא לסלקא ולמיקם קדם ה' כמ"ש בתיקונים רק לימודו עולה להיכלות ומדורין שהן חיצוניות העולמות שבהן עומדים המלאכים וכמ"ש הרח"ו ז"ל בשער הנבוא' פ"ב שמהתורה שלא בכונה נבראים מלאכים בעולם היצירה ומהמצות בלי כוונה נבראים מלאכים בעולם העשייה וכל המלאכים הם בעלי חומר וצורה אבל תורה שלא לשמה ממש כגון להיות ת"ח וכה"ג אינה עולה כלל למעלה אפי' להיכלו' ומדור המלאכים דקדושה אלא נשארית למטה בעוה"ז הגשמי כמ"ש ביהר ח"ז דף ל"א ע"ב שהוא מדור הקליפות* ודף קב"א עמוד ב' עי' שם

כלל, שאינו משמיע לאזנו ורק מוציא בפיו. וע"ז מביא ראי' דהמלאכים יש להם חו"צ, וע"כ שצורתם נעשה מהבנת התורה או מח' התפלה. וא"כ מ"ש הרח"ו בלא כונה היינו כונת לשמה). בעוה"ז הגשמי שהוא מדור הקליפות (ע"ל פכ"ד. להעיר מע"ח ש' כללות אבי"ע ספ"א).
(חצעג"ל בכל הד' הג' מיותרים כנלפ"א).

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

עיין בקו"א.

כמ"ש בתיקונים: תיקון יו"ד.

שהן חיצוניות העולמות: עיין ע"ח שער מ' דרוש יו"ד.
הנבואה פ"ב: לעיין שם.

שלא בכונה נבראים: עי' בכ"ז קו"א באגה"ק סל"ד ד"ה להבין מ"ש בשער היחודים - הגהת הצ"צ.⁴ וכל המלאכים הם בעלי חומר וצורה: להעיר מע"ח שער נ' פ"ח: "לא כל המלאכים נגלמים במלבושים כו'". ההמשך פה: שלא תאמר שמ"ש הרח"ו אודות תומ"צ בלא כוונה כו' היינו בלא כוונה כלל, שאינו משמיע לאזנו ורק מוציא בפיו. ועל זה מביא ראי' שאינו כן - דהרי המלאכים יש להם חומר וצורה, ועל-כרחך שצורתם של המלאכים נעשה מהבנת התורה או מחשבת התפלה.⁵ וא"כ מ"ש הרח"ו בלא כוונה, היינו כונת לשמה.⁶

בעוה"ז הגשמי שהוא מדור הקליפות: עיין לעיל פכ"ד. להעיר מע"ח שער כללות אבי"ע ספ"א.⁷
חצאי עיגול בכל הד' הגהות⁸ - מיותרים, כנ"ל פ"א.⁹

1) ד"ה להבין מ"ש בשער היחודים (קנד, סע"א ואילך) - שהוא ביאור על מ"ש בפרק זה. 2) כה, ב. 3) ושם: "בכל עולם ועולם מאבי"ע יש בו חיצוניות ופנימיות. והחיצוניות הוא בחי' העולם בעצמו, הנקרא בשם היכלות ומדורות, שהם הרקיעים והארצות. . וכיו"ב. . וכן שם למעלה היכלות ורקיעים. . כולם נקראים בשם חיצוניות שהוא העולם בעצמו. ובתוכו יש פנימיות והוא י"ס וכו'". 4) נדפסה ב"קיצורים והערות לספר התניא" ע' לז. 5) ראה גם שיעורים בספר התניא ע' 506 ואילך (ובהערה 1, שכן פירש רבינו בשם אביו הרה"ג הרה"ח ר' לוי יצחק ז"ל). 6) בשיעורים בספר התניא שם, שהדבר שממנו נתהוו המלאכים, ה' בו - מלבד חומר (הדיבור והעשיי) - גם צורה (פירוש המלות, הידיעה שעושה מצוה, וכיו"ב). 7) ראה גם קו"א קנד, ב: "לימוד התורה הוא מבין ויודע מה שלומד, דבלא"ה לא מיקרי לימוד כלל, רק שלומד סתם בלא כוונה לשמה מאהבת ה' כו'". 8) ושם: "שהרע שבעוה"ז החומרי הוא שמרי הקליפות הגסות כו'". - ושם מציין רבינו "לעיל פ"ו" ("ולכן נקרא עולם הזה ומלואו עולם הקליפות וכו'"). 9) ושם: "עולם עשיי". . פה נתגלו בחי' הקליפות לגמרי, ולכן נקרא זה עולם הקליפות". 10) כ"ה בדפוסי התניא שלפנינו. - במהדורה זו תוקן ע"פ מ"ש ב"הערות ותיקונים בדא"פ" לפ"א. 11) לעיל ע' כו.

לקוטי אמרים

נד

מ"מ הגהות והערות קצרות רנז

הגהה א'

קס"ח ע"ב ("קלין דאורייתא וצלותא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין" כו'). עיין קו"א.

וכמ"ש בזהר (ח"א רכג:). ע"פ (קהלת א' ג'). וז"ש (פסחים נ' נזכר בלקו"ת בהר ד"ה כי תבואו). דאורייתא וק' כ"ח (נסמן בהקדמה). כבתחתונים (כהתחתונים?). דלית אתר פנוי מיני' (תי' נז') עיין זח"ג רנז: ועייג"כ שמ"ר פ"ב ללמדך שאין מקום פנוי כו').

היה מלה סלקא ובקעא רקיעין כו' ואתער מה דאתער אי טב טב כו' ע"ש ודף ק"ה ע"א מלה דאורייתא אתעביד מיניה קלא וסליק כו' וד' קס"ח ע"ב קלין דאורייתא וצלותא בקעין רקיעין כו'.

וכמ"ש בזהר על פסוק מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש דאפילו עמלא דאורייתא אי עביד בנין יקרין כו' וז"ש אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו פי' שלא

108

נשאר למטה בעוה"ז. ואף דאורייתא וקב"ה כולא חד שהוא ורצונו אחד הרי קב"ה איהו ממלא כל עלמין בשוה ואעפ"כ אין העולמות שוים במעלתם והשינוי הוא מהמקבלים בב' בחי' הא' שהעליונים מקבלים הארה יותר גדולה לאין קץ מהתחתונים והשנית שמקבלים בלי לבושים ומסכים רבים כ"כ כהתחתונים ועוה"ז הוא עולם השפל בב' בחי' כי ההארה שבו מצומצמת מאד עד קצה האחרון ולכן הוא חומרי וגשמי וגם זאת היא בלבושים ומסכים רבים עד שנתלבשה בקליפת נוגה להחיות כל דברים הטהורים שבעוה"ז ובכללם הוא נפש החיונית המדברת שבאדם ולכן כשמדברת דברי תורה ותפלה בלא כוונה אף שהן אותיות קדושות ואין קליפת נוגה שבנפש החיונית מסך מבדיל כלל להסתיר ולכסות על קדושתו ית' המלובשת בהן כמו שהיא מסתרת ומכסה על קדושתו ית' שבנפש החיונית כשמדברת דברים בטלי' ושבנפש החיונית שבשאר בעלי חיים הטהורים דאף דלית אתר

לקוטי פירושים

בקעין רקיעין: בזהר שם: "סלקין לעילא ובקעין רקיעין". ונ"ל שגם כאן צ"ל כן (והוא השמטת המעתיק), ובפרט שבב' הציונים שלפנ"ז בהגהה זו מדייק "דסליק".

(שיעורים בספר התניא ע' 508 הערה 2)

ותלמודו בידו פי' שלא נשאר למטה בעוה"ז: מ"ש בהמבואר בתניא בפירוש "תלמודו בידו" אם קאי גם על מ"ש בספ"ט "מיד שחזור כו" – פשוט שכן הוא, שהרי מסיים שם "ופרחא לעילא כו".

(אגרות קודש ח"ג ע' רצא)

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

הגהה א': קס"ח ע"ב: ושם: "קלין דאורייתא וצלותא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין כו"12. עיין קו"א13.

וכמ"ש בזהר: ח"א רכג, ב.

על פסוק: קהלת א' ג'.

וה"ש: פסחים נ, א. – נזכר גם בלקו"ת

בהר ד"ה כי תבואו14.

דאורייתא וקב"ה כולא חד: נסמן

בהקדמה15.

כבתחתונים16: אולי צ"ל כהתחתונים?.

דלית אתר פנוי מיני': תקו"ז תיקון נז'17.

עיין זח"ג רנז, ב: "מה רבון עלמין לית לי" . אתר ידיע אלא בכל סטרא שולטנותי' אוף הכי . . נשמתא . .

לית אבר פנוי מנה". ועיין ג"כ שמו"ר פ"ב, ה: "ללמדך שאין מקום פנוי כו"18.

12 וראה גם "לקוטי פירושים" כאן. 13 ושם (קנד, סע"א), ש"בשער היחודים . . הביא מהזהר פ' שלח דלית קלא דאתאביד כו' בר קלא דאורייתא וצלותא דסליק ובקע כו". 14 ושם (מ, ד): "פי' שתלמודו נתייחד בנפשו והיו לאחדים", משא"כ כאשר "התורה שלומד הוא דבר בפני עצמו ונפשו הוא דבר בפני עצמו, ואינן מתייחדים יחד", שאז "לא נקרא ותלמודו בידו". 15 לעיל ע' יו"ד. 16 כ"ה בדפוס התניא שלפנינו. ובמהדורא זו תוקן כבפנים – ע"פ "הערות ותיקונים בדא"פ" (וראה גם תניא מהדו"ק ע' שטז ובהערות המו"ל שם). 17 צא, סע"ב. 18 ראה גם לעיל פכ"א (ע' קלג) הערה ד"ה לית אתר.

סתימו דכל סתימין (ל') זה"ק. לדוגמא: זח"ג רפח. ונק' (ישעי' מה' טו'). זו כנ"ל (פל"ז. "עי' פל"ה ול"ז וע' פנ"ג בסופו. צ"צ"). **טבעיים כו'** (צ"ע כונת "כו"). **כו' כנ"ל** (פל"ט). **ונגלה** (ישעי' מ' ה'). **כנ"ל באריכות** (פל"ז לז' ועייג"כ פל"ג). **הגהה ב' עייג"כ בהגהת פמ"א תו"א פ' ח"ש ל' אדמו"ר**).

פנוי מיני' מ"מ איהו סתימו דכל סתימין ונק' אל מסתתר וגם ההארה והתפשטות החיות ממנו ית' מסתתרת בלבושים ומסכים רבים ועצומים עד שנתלבשה ונסתתרה בלבוש נוגה משא"כ באותיות הקדושות של דברי תורה ותפלה דאדרבה קליפת נוגה מתהפכת לטוב ונכללת בקדושה זו כנ"ל מ"מ ההארה שבהן מקדושתו ית' היא בבחי' צמצום עד קצה האחרון מאחר שהקול והדבור הוא גשמי אבל בתפלה בכוונה **נח** ותורה בכוונה לשמה הרי הכוונה מתלבשת באותיות הדבור הואיל והיא מקור ושרש להן שמחמתה ובסיבתה הוא מדבר אותיות אלו לכן היא מעלה אותן עד מקומה בי"ם דיצירה או דבריאה לפי מה שהיא הכוונה בדחילו ורחימו שכליים או טבעיים כו' כנ"ל ושם מאיר ומתגלה אור א"ס ב"ה שהוא רצון העליון ב"ה המלוכש באותיות התורה שלומד ובכוונתו או בתפלה ובכוונתה או במצוה ובכוונתה בהארה גדולה לאין קץ מה שלא יכול להאיר ולהתגלות כלל בעוד האותיות והמצוה בעוה"ז הגשמי לא מינה ולא מקצתה עד עת קץ הימין שיתעלה העולם מנשמוותו ונגלה כבוד ה' ושם מאיר ומתגלה ג"כ היחוד וגו' כנ"ל באריכות* העליון הנעשה בכל מצוה ות"ת

לקוטי פירושים

מעלה אותן . לפי מה שהיא הכוונה בדחילו ורחימו שכליים או טבעיים כו': מה שהעיר על ההערה שהי' צריך עיון לדידי מה מוסיף בתיבת "כו", ורוצה לפרש ששולל אהבה שנשארה בהעלם בלב שאינה מעלה כלל - לפי פירוש זה אין ה"כו" מתאים למה שכתב לפני זה, דקאי בדחילו ורחימו שמעלים, ולא שאינם מעלים. ומה שנ"ל לומר, שבתיבת "כו" מרמז ומוסיף הכוונה והעלי' לעולם האצילות (כמבואר בפל"ט). ובוה מתורץ בשיטות: א) איך הושמטה עלי' זו לגמרי, (ב) מפני מה מרמז הענין בתיבת "כו", ואינו מביאו בפירוש - כי אין לנו עסק בנסתרות כו', כנ"ל שם.

(אגרות קודש ח"ז ע' ש"כ)

(1) ב"הערות ותיקונים בד א"פ" 2 נג, א.

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים סתימו דכל סתימין: לשון זהר הקדוש. **לדוגמא: זח"ג רפח, א.** ונק': ישעי' מה' טו'. זו כנ"ל: פל"ז. "עי' פל"ה ול"ז וע' פנ"ג בסופו - הגהת הצ"צ". **טבעיים כו': צ"ע כונת תיבת "כו" - מה מוסיף בזה?** **כו' כנ"ל: פל"ט.** **ונגלה: ישעי' מ' ה'.** **כנ"ל באריכות: פל"ז לז' ועייג"כ פל"ג.** **הגהה ב': עייג"כ בהגהת פמ"א. תו"א פ' חיי שרה לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו²¹.**

(19) ראה גם "הערות ותיקונים בדא"פ" כאן: "צ"ע מה מוסיף בזה". - וראה "לקוטי פירושים" כאן. (20) ושם, שגם עכשיו יכולה להיות השמחה "בשמחת ה' וגודל נחת רוח לפניו ית' באמונה זו דאתכפיא ס"א ממש ואתהפך חשוכא לנהורא שהוא חשך הקליפות שבעוה"ז החומרי המחשיכים ומכסים על אורו ית' עד עת קץ . . שיעביר רוח הטומאה מן הארץ ונגלה כבוד ה' וגו". (21) לחצי הראשון של ההגהה - מציין להגהת פמ"א, שגם שם מבואר ענין מיתוק הגבורות בחסדים "בהתכללות המדות ויחודם ע"י גילוי רצון העליון ב"ה כו", ומוסיף מאדרא רבא ומשנת חסידים "שתרי"ג מצות התורה נמשכות מחיורתא דא"א שהוא רצון העליון מקור החסדים". ולחצי השני של ההגהה - מציין לתו"א (טז, ד ואילך) ששם מבאר בארוכה שהזיווג (יחוד) הוא רק בעולם האצילות, וגם במצוות מעשיות נעשה זיווג באצילות, עיי"ש.

לקוטי אמרים

מ"מ הגהות והערות קצרות
רנט

ובזה יובן היטב הא דדחילו ורחימו נקראי' גרפין ד"מ כדכתי' ובשתים יעופף [וכמ"ש הרח"ו ז"ל בשער היחודים פי"א] שהכנפים בעוף הן זרועות

שהוא יהוד מדותיו ית' שנכללות זו בזו ונמתקות הגבורות בחסדים ע"י עת רצון העליון א"ס ב"ה המאיר ומתגלה בבחי' גילוי רב ועצום באתערותא דלתתא היא עשיית המצוה או עסק התורה שבהן מלוכב רצון העליון א"ס ב"ה אך עיקר היחוד הוא למעלה מהות ועצמות מדותיו ית' מיוחדו' במאצילן א"ס ב"ה ושם הוא מהות ועצמות רצון העליון א"ס ב"ה והארטן לבד היא מאירה בבי"ע בכל עולם מהן לפי מעלתו ואף שנפש האדם העוסק בתורה ומצוה זו אינה מאצילות מ"מ הרי רצון העליון המלוכב במצוה זו והוא הוא עצמו הרבר הלכה והתורה שעוסק בה היא אלוהות ואור א"ס המאציל ב"ה שהוא ורצונו אחד וברצונו ית' האציל מדותיו המיוחדות בו ית' וע"י גילוי רצונו המתגלה ע"י עסק תורה ומצוה זו הן נכללות זו בזו ונמתקות הגבורות בחסדים בעת רצון זו:

ובתיקון מ"ה דעופא הוא מט"ט רישא דיליה י' גופא וא"ו ותרין גרפין ה' ה' כו' והיינו עולם היצירה שנקרא מט"ט ובו הן גופי הלכות שבמשנה ורישא

110

האדם כו' ובתיקונים פי' שהעוסקים בתורה ומצות בדחילו ורחימו נקראים בנים ואם לא נק' אפרוחים דלא יכלין לפרחא* כי כמו שכנפי העוף אינם עיקר העוף ואין חיותו תלוי בהם

עת רצון זו (בכל הספר עת ל"ז: רחוקים כו' ובכ"ז כתב "זו" – שנמצא בכתוב ג"כ ל"נ. ע"ל פי"א – שלא נטעה לומר דקאי א"רצון"?). כדכתיב (ישעי' ו' ב'). היחודים פי"א (לעיין שם). הכנפים בעוף – האדם (של"ה סוף מס' יומא. ועי' פע"ח הנהגת הלימוד. ועיג"כ בכורות ל: מקבלים לכנפים). ובתיקונים (לעיין הקדמה ות' ו').

הגהה ג' שנק' מט"ט (מאו"א מ' סקנ"ח). ובו הן גופי הלכות כו' (ע"ל פנ"ב בזה).

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

עת רצון זו: בכל הספר – כתב אדה"ז "עת" לשון זכר, ולדוגמא: "לעתים רחוקים"²², וכו'. ואולי אפ"ל שהטעם שבכל זאת שינה אדה"ז כאן וכתב "עת רצון" זו, לשון נקבה [שנמצא בכתוב ג"כ בלשון נקבה. עיין לעיל פי"א הערה ד"ה לעתים]²³, הוא, לפי ש"זה" אפשר לפרש שקאי על "רצון", ולכן כתב "זו", שלא נטעה לומר דקאי א"רצון"?. כדכתיב: ישעי' ו' ב'.

היחודים פי"א: לעיין שם. הכנפים בעוף – האדם: של"ה סוף מס' יומא²⁴. ועיין פע"ח שער הנהגת הלימוד²⁵. ועיין ג"כ בכורות ל, ב:.

"מקבלים (להחזיק כחבר) לכנפים" ("שיטול ידיו קודם אכילה"²⁶, היינו, ש"ידיים" נקראים בשם "כנפים"). ובתיקונים: לעיין הקדמה ותיקון ו'²⁷.

הגהה ג': שנקרא מט"ט: מאורי אור מערכת אות מ' סקנ"ח. ובו הן גופי הלכות כו': עיין לקמן פנ"ב בזה²⁸.

לקוטי פירושים

עת רצון העליון: אין זה תוצאה שנעשה ע"י גילוי רצון העליון, כמו סיבה ומסובב, אלא היינו הך, כשמו.

(מהערה בתניא מהדו"ק ע' שכא)

ובתיקון מ"ה: שם הוא בפרטיות יותר (מהתיקונים המובא בפנים).

(הערה בתניא הנ"ל ע' שכד –

חשיעורים בספר התניא ע' 516)

22 תניא רפי"א. 23) ושם (לעיל ע' פה) מביא מנחמי' ט, כח ("רבות עתים"), יג, לא ("בעתים מזומנות"). 24) רמד, ב. 25) ושם: "דע כי סוד הכנפים המעלים את האדם למעלה הוא הזרועות שהם נגד כנפי העוף", ומבאר "הטעם למה הכנפים הם בזרועות יותר מבשאר מקומות, עיי"ש. 26) פרש"י שם. 27) ושם – בפירושו הפסוק "והאם רובצת על האפרוחים גו' ואת הבנים תקח לך": "אפרוחי לית גרפין דלהון שלמין דפרחין בהון" (הקדמה – א, ב); "בזמנא דאינון עסקין באורייתא או במצוה דאינון קב"ה ושכינתא וגרמי לחברא לון כחדא . . אתקריאו בנים" (תיקון ו' – כא, סע"א); "בזמנא דישאל משתדלין באורייתא . . בדחילו ורחימו אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ובזמנא דלא משתדלין בהון בדחילו ורחימו אתמר בהון שלח תשלח את האם" (שם, ב. ועד"ז בהקדמה ב, א – לענין תורה לשמה). 28) ושם (עג, ב): "המשנה שלפנינו שהיא הלכות פסוקות . . גופי ההלכות . . הן הן הארת מדותיו של א"ס ב"ה . . דשית ספירין מקננין ביצירה כו'".

יר"ת כו' יר"ע (ע"ל פמ"א-מג' בזה. הערה לתקון חצות. אגה"ק טו'). ירא בושט (ת"ז ז' ולהעיר מנדרים כ: יראתו.. זו בושט. לפמ"ג ח"ו). בר"מ ( ). כדתנן (חולין נו: נשתברו גפי! וכ"ה בד"ס. ביד – שחיטה ח' כ' – ויו"ד סנ"ג ס"ב "אגפיו". דין דנטלו אג' ב"ח וט"ז יו"ד סנ"ג. לעיין ש' היחודים). והיחוד שהן (שהוא?).

הגהה ד'

דיליה הן המוחין ובחי' חב"ד שהן פנימיות ההלכות וסודן וטעמיהן ותרין גרפין דחילו ורחימו הן ה' עילאה שהיא רחימו וה' תתאה היא יראה תתאה עול מלכות שמים ופחד ה' כפחד המלך ד"מ שהיא יראה חיצונית ונגלית משא"כ יראה עילאה ירא בושט היא מהסתרות לה' אלהינו והיא בחכמה עילאה יו"ד של שם הו"ה ב"ה כמ"ש בר"מ:

או אפילו בעשיה ב"ס דקדושה מקום מצות מעשיות וכן מקרא אבל במשנה מתגלה היתוד ואור אין סוף ברוך הוא ביצירה

כלל כדתנן ניטלו אנפיה כשרה והעיקר הוא ראשו וכל גופו והכנפיי' אינם רק משמשים לראשו וגופו לפרחא בהון וכך ד"מ התורה ומצות הן עיקר היחוד העליון ע"י גילוי רצון העליון המתגלה על ידיהן והרחילו ורחימו הם מעלים אותן למקום שיתגלה בו הרצון אור אין סוף ברוך הוא והיחוד שהן יצירה ובריאה* והנה אף דרחילו ורחימו הם ג"כ מתרי"ג מצות

מקום מצות מע' וכן מקרא כו' במשנה כו' ובתלמוד כו' קבלה כו' (עייג"כ בזה פנ"ב, אגה"ק ס"ו, קו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח. תו"א ל' אדמו"ר פ' ח"ש. לקו"ת ב' ולא תשבית ס"ד).

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פגנוחים	לקוטי פירושים
יראה תתאה כו' יראה עילאה: עיין לקמן פמ"א-מג' בזה. סידור (עם דא"ח) בהערה לתיקון חצות. אגה"ק ס' טו ²⁹ . ירא בושט: תקו"ז תיקון ז'. ולהעיר מנדרים כ, א: "יראתו.. זו בושט". לקמן בפמ"ג – "ירא) בשת" חסר וא"ו. בר"מ: .	ובו: אולי צ"ל וא"ו ("וא"ו הן גופי הלכות שבמשנה"), שאז מתורץ כו"כ בהגהה זו. וק"ל. (שיעורים בספר התניא שם הערה 13)
כדתנן: במשנה חולין נו, ב: נשתברו גפי! וכן הוא בדקדוקי סופרים. ביד הל' שחיטה פ"ח ה"כ ובשו"ע יו"ד סנ"ג ס"ב: "נשתברו אגפיו". – הדין ד"ניטלו אגפיי" (כלשון אדה"ז כאן) הוא בב"ח וט"ז שו"ע יו"ד רסנ"ג ³⁰ . לעיין שער היחודים. והיחוד שהן: אולי צ"ל שהוא ?	
הנהה ד': מקום מצות מעשיות וכן מקרא כו' במשנה כו' ובתלמוד כו' קבלה כו': עיין ג"כ בזה לקמן פנ"ב, אגה"ק ס"ו, קו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח. תו"א לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו פ' חיי שרה. לקו"ת ויקרא ביאור ע"פ ולא תשבית ס"ד ³¹ .	

29 בפמ"א: "רק שיראה זו נקראת יראה תתאה ויראת חטא שקודמת לחכמתו ויראה עילאה הוא ירא בושט כו' דאית וראית יראה כו". ובפמ"ג: "יראה תתאה.. יש בה בחי' קטנות ובחי' גדולת דהיינו כשנמשכת.. מההתבוננות בגדולת ה' דאיהו ממלא כל עלמין.. אעפ"כ נקרא יראה זו יראה חיצונית ותתאה מאחר שנמשכת מהעולמות.. אך היראה עילאה יראה בשת ויראה פנימית שהיא נמשכת מפנימיות האלקות שבתוך העולמות וכו". בסידור (קנא, ג ואילך): "תוספת ביאור למ"ש בלק"א פ' מ"ג.. דיראה פנימית יראה בושט ד"מ כמו שיש בושט לפני אדם גדול בדורו וצדיק כו' שהבושה היא מפנימיותו ולא מחיצוניותו, וזו היא יראה עילאה להתבושש מאור א"ס ב"ה המלוש בחכמה עילאה.. ויראה חיצונית היא ד"מ כמו היראה ופחד ממלך גדול ונורא שבחי' גדולת מלכותו היא מבחי' חיצוניתו שהוא התפשטות מלכותו וכו'" (עיי"ש בארוכה). ובאגה"ק (קכד, א): "יש בחי' גדולת ה' שעי" התבוננות הנפש האלקית בה תפול על' אימתה ופחד שהיא יראה תתאה שהיא בחינת מלכות, ויש בחי' גדולת ה' שממנה באה יראה עילאה יראה בושט". 30 ראה גם "הערות ותיקונים בדא"פ" כאן. ובשיעורים בספר התניא ע' 518 הערה 14: במשנה: "נשתברו" (חולין פ"ג מ"ד), אלא שמוזה נלמד דגם ניטלו כשרה (ראה ט"ז ר"ס נג). 31 בפנ"ב: "חב"ד דבריאה ובהתלבשותן במלכות דבריאה.. משם נמשך התלמוד שלפנינו.. חב"ד דיצירה ובהתלבשותן במלכות דיצירה.. משם היא המשנה שלפנינו". באגה"ק (בכתי"ק: ס"ו. ואולי צ"ל: ס"ה (קט, א ואילך)): "הת"ח.. פעולת אתערותם דלתתא.. להמשיך ולעורר אור"ס המלוש בכ"ע.. לעולם הנשמות שבבריאה ע"י עסק התלמוד ולמלאכים שביצירה ע"י לימוד המשנה.. על ידי אתערותא דבעלי מצות.. ממישיכי אור התורה למטה לעולם העשיל". בקו"א (קנח, סע"א ואילך): "ההלכה בעצמה עם הטעם הנגלה היא מבחי' מלכות דבריאה ויצירה.. התלבשות התלמוד בבחי' רוח דבריאה והמשנה ברוח דיצירה.. ונמצא שאור א"ס.. שוכו ברוח דבי"ל. במקרא ומשנה

דהיינו כו' (עייג"כ תו"א שם). בפרע"ח (ש' הנהגת הלימוד). מתרי"ג מצות (דברים ו' ה' יג' י' כ'). תכלית האהבה כו' (עייג"כ ת"ת לאדה"ז ד' ו'. ע"ל פי"ד ולקמן ח"ק). אהב"ת (נזכר פ"ט מג' אגה"ק סי"ח). לעשותם כתיב (דברים ז' יא'). ולמחר כו' (עירובין כב'). וכלתה אליו כה"י (ע"ד דברים כח' לב'). הנביא (ישעי' נה' א'). וכמ"ש במ"א (נזכר ג"כ ספ"י).

ובתלמוד בברי' דהיינו שבלימוד מקרא מתפשט היוד וזור א"ס ב"ה מאצילו' עד העשיה ובמשנה עד היצירה לבדה ובתלמוד עד הבריאה לבדה כי כולן באצילות אבל קבלה אינה מתפשטת כלל מאצילות לבי"ע כמ"ש בפרע"ח:

לקבל שכרם ומי שלא הגיע למדה זו למעום מעין עוה"ב אלא עדיין נפשו שוקקה וצמאה לה' וכלתה אליו כל היום ואינו מרוה צמאונו במי התורה שלפניו הרי זה כמי שעומד בנהר וצועק מים מים לשתות כמו שקובל עליו הנביא הוי כל צמא לכו למים. כי לפי פשוטו אינו מוכן דמי שהוא צמא ומתאוה ללמוד פשיטא שילמוד מעצמו ולמה לו לנביא לצעוק עליו הוי וכמ"ש במ"א באריכות:

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

דהיינו כו': עיין ג"כ תו"א שם³².
בפרע"ח: שער הנהגת הלימוד.
מתרי"ג: מצות: דברים ו' ה' ("ואהבת את ה' אלקיך")
יג' ("את ה' אלקיך תירא"). י' כ' ("את ה' אלקיך תירא")³³.
תכלית האהבה כו': עיין ג"כ הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד
ה"ו³⁴. עיין לעיל פי"ד ולקמן חינוך קטן³⁵.
אהבה בתענוגים: נזכר³⁶ לעיל פ"ט ולקמן פמ"ג
ואגה"ק סי"ח.
לעשותם כתיב: דברים ז' יא'.
ולמחר כו': עירובין כב, א.
וכלתה אליו כל היום: ע"ד דברים כח' לב' ("וכלתה
אליהם כל היום").
הנביא: ישעי' נה' א'.
וכמ"ש במ"א: נזכר ג"כ לעיל ספ"י.

לקוטי פירושים

בעשי' .. מקרא אבל במשנה .. ביצירה
ובתלמוד בבריאה דהיינו שבלימוד כו':
דלכאורה קשה בכל זה, דמקרא מקודש יותר
ממשנה (שכן הדין דמניחין מקרא – חומש –
על המשנה, אבל לא להיפך*) וכן משנה
מתלמוד. והתגלותם, כנ"ל, בהיפך: מקרא –
בעולם הכי תחתון, עשי', משנה כו'.
אבל הפירוש בזה: "דהיינו שבלימוד
מקרא מתפשט כו' עד העשי', ובמשנה עד
היצירה לבדה, ובתלמוד עד הבריאה לבדה" –
ראה תו"א יז, רע"א.

(שם ע' 519 הנהר 15)

3 ספר חסידים סקמ"א.

ותלמוד. בתו"א (יז, א): "במקרא שהוא בעשי' . . . ולמשנה שהיא ביצירה . . . התלמוד בריאה. והטעם מובן מ"ש בפע"ח
דאיך אפשר דתושב"כ בעשי' למטה משבע"פ, אלא כולם הם באציל' רק שהמקרא יורדת עד העשי' ומתלבשת שם, והמשנה
עד היצירה לבדה, והתלמוד עד הבריאה לבדה, והקבלה עד האציל' לבדה בלי לבוש . . . המצוה בלי כוונה בעשי'". ובלקו"ת
(ה, סע"א ואילך): "מ"ש בפע"ח דקבלה היא באצילות ותלמוד הוא בריאה ומשנה ביצירה ומקרא הוא בעשי', דלכאורה
תמוה שהרי משנה ותלמוד הן תשבע"פ ודאי כולם נמשכו מחכמה דאציל' וכ"ש המקרא תשב"כ, אלא דר"ל בבחי' ההתלבשות
שבמקרא נתלבשה ח"ע גם בעשי' שעיני הקפידא הוא על תמונת האותיות . . . ומשנה ותלמוד הן נתלבשו ביצירה ובריאה
שהוא בחי' אותיות הדבור והחכמה שבהן, משא"כ קבלה היא באציל' דהיינו שאין מהות חכמה זו מושגת למטה וכי".
32) נעתק בהערה הקודמת. – וראה גם "לקוטי פירושים" כאן. 33) אולי הכוונה בציון פסוק נוסף על מצות היראה –
לדרגא נעלית יותר ביראה, כמובן מהמשך הכתובים: "את ה' אלקיך תירא גו' פן יחרה אף ה' אלקיך בך והשמידך גו'" (ו, ו),
34) – יראת העונש, ולמעלה מזה – "את ה' אלקיך תירא גו' אשר עשה אתך את הגדולות ואת הנוראות גו'" (י, כא) –
יראת הרוממות. 34) ושם: "תכלית האהבה היא העבודה לעבוד מאהבה . . . ואהבה בלי עבודה היא אהבה בתענוגים להתענג
ולשמוח בה' והיא מעין עוה"ב וקבלת שכר קיום מצות (אבל עבודה מאהבה היא כי מאשר צמאה נפשו לה' לדבקה בו היא
רוה צמאונה במי התורה וקיום מצוות' כו'). 35) בפי"ד: "שיהא הרע מאוס . . . אי אפשר שיהי' באמת לאמיתו אלא ע"י
גודל ותוקף האהבה לה' בבחי' אהבה בתענוגים . . . להתענג ולשמוח בה' . . . בשמחה אמיתית". והיינו, שהענין דאהבה
בתענוגים אינו בשביל העבודה, אלא בשביל המיאוס ברע, ושלמות ענין השמחה בה' כו'. ובחינוך קטן, בביאור הפסוק
"אשר אנכי מצוה אתכם לעשותה לאהבה את ה'" – "שיהא אהבה עשוי' בלב ע"י הבינה והדעת בדברים המעוררים את
האהבה", ולמעלה מזה, "כלות הנפש . . . בשלהבת העולה מאליו ותגל ותשמח בה' עושה ותתענג על ה' תענוג נפלא" – שעל
זה "לא שייך לשון צווי ומצוה כלל, ולא עוד אלא שהיא מתן שכן של צדיקים וכו'". 36) נוסף על פי"ד וחינוך קטן הנ"ל.